

Construint una estratègia local contra l'edatisme amb mirada comunitària

Marc preliminar

Sant Vicenç dels Horts

03/02/2026

Diputació
Barcelona

Àrea de Sostenibilitat Social,
Cicle de Vida i Comunitat

AGENDA
2030

Índex

- 01.** **Presentació**
- 02.** **Revisió documental**
- 03.** **Anàlisi Grups Focals**
- 04.** **Conclusions**
- 05.** **Claus per l'estratègia**
- 06.** **Taller de cocreació**

01. Presentació

El **Marc Preliminar** ofereix una primera aproximació a l'edatisme a Sant Vicenç dels Horts, combinant revisió documental i grups focals amb persones grans.

- Defineix el problema i les seves causes, impactes i manifestacions en l'àmbit institucional, comunitari, relacional i personal.
- Recull percepcions i experiències de les persones grans per entendre com l'edatisme afecta la seva vida, salut i participació.
- Proposa uns primers objectius i línies d'actuació per orientar l'estratègia local.
- Obre el procés de contrast i codisseny amb el grup motor i els agents del municipi.

L'objectiu final és disposar d'una base sòlida per avançar cap a una resposta comunitària, coherent i compartida contra l'edatisme.

02. Revisió documental

- Estructura demogràfica: Sant Vicenç dels Horts té **28.595 habitants (2024)**

Envel·liment avançat:

Persones de 65+ anys: 5.254 (18,4% de la població).

Persones de 80+ anys: 1.442 (5%).

Creixement notable del **sobreenvelliment**

Feminització de la vellesa

A partir dels 75 anys, la presència de dones augmenta de manera molt marcada.

A 85+, la proporció és especialment elevada.

Mirada prospectiva

Les cohorts de **50–64 anys (4.742 persones)** faran créixer molt el grup de persones grans en 10–15 anys.

S'espera un perfil de persones grans: més actives, amb més expectatives de participació, amb trajectòries professionals més diverses, amb major consciència de drets i autonomia.

02. Revisió documental

INFORME DE SALUT 2024

☒ **Tendències demogràfiques i socials**

L'envelliment continua augmentant i es feminitza (2,2 dones per cada home de 85+).

El **50% de la població és inactiva**.

El **18% té més de 65 anys**

☐ **Prioritats estratègiques en salut i envelliment**

Promoció de l'**envelliment actiu i saludable**.

Prevenió de la solitud no volguda, especialment en dones grans.

Urbanisme accessible per facilitar autonomia i participació (mobilitat, proximitat a serveis i espais comunitaris).

Salut mental i edatisme

Remarca que l'edatisme té impacte directe en la salut mental de les persones grans

Guia local contra els maltractaments de les persones grans

03. ANALISI GRUPS FOCALS

03. CARACTERÍSTIQUES GRUPS FOCALS

9 de desembre de 2025 es van organitzar dos grups focals de persones grans, de dues hores cadascun, amb un total de 14 participants

Grup focal matí (Associades o participants del casal de barri):
7 dones (edats: 1 (62), 1(85), 1 (90), 1 (84), 1 (77), 2 (sense valor)

Grup focal tarda (facilitades per la treballadora social):
7 dones i 1 home (edats: 1 (59), 1 (91), 1(86), 1 (76), 2 (70), 1(77), 1(79)

Cal tenir en compte:

- ✓ Presents diversitat de barriades
- ✓ La veu de les dues persones al voltant dels 60 anys va ser significativa per aportar discurs diferenciat
- ✓ Poca presència masculina (hi havia convocats, però no es van presentar)

03. IDENTITAT I AUTOIMATGE DEL PROPI ENVELLIMENT

Com a punts a destacar:

- Reivindiquen que l'edat és només un factor més i que no les defineix.
- El relat col·lectiu construeix una imatge d'**envelliment actiu, digne i valuós**, en contraposició als estereotips socials.
- Hi ha un relat potent sobre el desig de **transmetre coneixements** (“abans de morir vull ensenyar tot el que sé”).

03. EDATISME SUBTIL EXPLÍCIT I MICRO DESQUALIFICACIONS VS MALTRACTAMENT

Com a punts a destacar:

- Les dones grans no identifiquen grans discriminacions directes, però sí **relaten incomoditats i microdesqualificacions** en el dia a dia, sovint normalitzades i poc qüestionades.
- Situacions com el **tracte infantilitzat, comentaris intrusius sobre el cos o la salut, i el menysteniment** són situacions que s'han trobat, tot i que acostumen a ser justificades o relativitzades per les mateixes dones.
- La interseccionalitat de gènere reforça aquest edatisme: **moltes dones grans han assumit tradicionalment un rol secundari**, la qual cosa dificulta qüestionar o identificar aquestes situacions de discriminació subtil. **Normalitzen moltes situacions d'edatisme**.
- Els casos flagrants d'edatisme i maltractament acostumen a ser **identificats en tercers persones**, però no en primera persona, tot i que les microdesqualificacions formen part de la seva quotidianitat.

03. L'AUTOORGANITZACIÓ I ELS ESPAIS COMUNITARIS COM A FONT DE SALUT I RECONeixEMENT

Com a punts a destacar:

- La participació en organitzacions socials i espais comunitaris es percep com a **font de salut, reconeixement i autonomia** per a les persones grans.
- Algunes **dones grans** expressen que no s'identifiquen amb la imatge de dependència associada a la vellesa i **es veuen actives i com a suport per a altres persones**.
- S'identifica la necessitat d'**adaptar els casals i espais municipals a la diversitat d'interessos i perfils**, i es recullen crítiques a les dinàmiques rígides i presidencialistes.
- Es posen en **valor experiències intergeneracionals** i la convivència amb altres edats en espais compartits.

03. RELACIONS FAMILIARS INTERGENERACIONALS DE CURA I CONTROL

Com a punts a destacar:

- Es posa de manifest la **tensió existent entre l'autonomia** de les persones grans i la **sobreprotecció** que sovint exerceixen els seus fills i filles, generant situacions en què se senten qüestionades o amb menys llibertat.
- S'identifica que l'**edatisme més intens es produeix dins l'àmbit familiar**, amb exemples de control excessiu, dependència econòmica i fins i tot negligències o maltractaments, tot i que sovint es relaten com a experiències d'altres persones.

04. Conclusions

- **L'edatisme està profundament normalitzat i es manifesta de manera subtil en la vida quotidiana**, impactant negativament en l'autonomia, salut emocional, participació social i qualitat de vida de les persones grans.
- Les persones grans tenen una **autoimatge positiva i desitgen continuar actives**, però sovint es troben amb actituds socials paternalistes, d'infantilització o deslegitimació, que limiten la seva autonomia i participació.
- Hi ha dificultats per identificar l'edatisme, no es qüestiona, ja que moltes **actituds estan socialment acceptades com a normals**, la qual cosa pot derivar en vulneració de drets i, fins i tot, maltractaments.
- **L'edatisme es produeix tant en l'àmbit institucional com en les relacions familiars**, especialment en dinàmiques de cura que poden acabar anul·lant la capacitat de decisió de les persones grans.
- Es reclama una **estratègia local transversal i comunitària** que reconegui les persones grans com a subjectes actius de drets, revisi pràctiques institucionals i promogui espais de participació real i coprotagonisme

05. Claus per a l'estratègia.

Dignitat i identitat:

campanyes que desmuntin estereotips i mostrin veus reals de la gent gran.

Prevenició i detecció de l'edatisme subtil:

formació en sectors clau (sanitat, comerç, bancs, administració).

Combat de la soledat:

programes comunitaris i dinàmiques de veïnatge, xarxes associatives, voluntariat i espais comunitaris

Reforma dels casals de Persones Gran i altres espais comunitaris:

espais més flexibles, creatius i connectats amb necessitats actuals. Espais de tracte entre iguals i també amb accions i activitats per fomentar la intergeneració

Acompanyament familiar:

suport per evitar relacions de dependència i maltractament

Participació activa dels propis col·lectius:

Codisseny d'activitats amb la gent gran, promovent la seva implicació i reconeixement, amb especial atenció a l'empoderament i visibilitat de les dones grans.

06. Espai de cocreació (12/2/26)

Objectiu: Definir **línies estratègiques** i generar **propostes d'accions concretes** per al desenvolupament de l'estratègia local contra l'edatisme.

Metodologia: Espai de **cocreació**, orientat a l'acció, on les persones participants posen al servei del grup la seva **experiència vital**, el **coneixement de l'entorn local** i la **creativitat**, amb l'objectiu de construir propostes col·lectives, realistes i transferibles al context municipal.

Perfil - Es busca un grup divers, representatiu i equilibrat:

4 - 5 Persones grans actives en la vida social del municipi (4-5), amb trajectòria associativa o comunitària.	2 - 3 Joves implicats en la vida de la ciutat (amb experiència en participació comunitària o social).	2 - 3 Persones vinculades a la vida comunitària d'associacions de botiguers, entitats culturals, festes majors...
3 - 4 Persones recentment jubilades amb mirada de transició vital	5 - 6 Personal tècnic de l'Ajuntament de les àrees de participació, serveis socials, igualtat i àmbits afins.	ALTRES????

Moltes gràcies.

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis de Cicle de Vida, Diversitat i Comunitat
Servei de Cicle de Vida
Recinte Mundet – Edifici Migjorn, planta baixa
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona
Tel. 934 022 556 – Fax 934 022 714
s.ciclevida@diba.cat www.diba.cat

**Diputació
Barcelona**

**Àrea de Sostenibilitat Social,
Cicle de Vida i Comunitat**

